

Beslissing

---

inzake de klacht van [klaagster] over het handelen van de MIVD

Beslissing van de afdeling klachtbehandeling van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten (CTIVD) inzake de klacht van [klaagster] over het handelen van de Militaire Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (MIVD).

De klacht

Klaagster heeft bij de minister van Defensie een klacht ingediend over de MIVD. De minister van Defensie heeft de klacht als kennelijk ongegrond beoordeeld. Klaagster kan zich niet vinden in het oordeel van de MIVD op haar klacht en voelt zich niet serieus genomen. Klaagster heeft zich daarom tot de afdeling klachtbehandeling van de CTIVD (hierna: de afdeling klachtbehandeling) gewend.

De afdeling klachtbehandeling neemt de klacht in behandeling. Tezamen met klaagster is de afdeling klachtbehandeling tot de volgende klachtformulering gekomen:

Op basis van de tekst van een aangifte die tegen haar is gedaan, stelt klaagster dat door de MIVD onderzoek is gedaan naar haar persoon, al dan niet vanwege haar genderidentiteit. Zij klaagt erover dat dit onderzoek heeft plaatsgevonden en dat de uitkomsten van dit onderzoek zijn gedeeld met [persoon], [functie] bij Defensie en tevens zwager van klaagster. Klaagster is zelf nooit op de hoogte gebracht van het onderzoek dan wel het resultaat daarvan. Uit het onderzoek zou naar voren zijn gekomen dat klaagster een onbetrouwbaar persoon is. Zij wil dat, indien het onderzoek heeft plaatsgevonden en dit als uitkomst had, dit uit haar dossier wordt gewist.

Ambtshalve kijkt de afdeling klachtbehandeling ook naar de behandeling van de klacht door de MIVD, zonder enig contact met klaagster.

Het door klaagster gestelde handelen van de MIVD

De achtergrond van de klacht is een aangifte die door [persoon] – een familielid van klaagster – is gedaan. [Persoon] is [functie] bij Defensie en heeft in een politieaangifte, die klaagster aan de afdeling heeft overgelegd, gesteld dat klaagster volgens onderzoek door de MIVD onbetrouwbaar en gevaarlijk is gebleken.

Klaagster benoemt dat sprake is van een conflict tussen haar en [persoon]. Hij zou bang zijn dat haar genderidentiteit besmettelijk is voor zijn kinderen. Volgens klaagster heeft [persoon] haar hierdoor op verschillende manieren in het leven gedwarsboemd. Hierbij noemt klaagster een opsomming, maar niet uitputtend, van wat haar door toedoen van [persoon] is overkomen, waaronder problemen bij de omgang met haar kinderen, dat de politie haar mobiele telefoon

zou hebben uitgepeild en dat klaagster zou zijn aangemeld bij Interpol door [persoon]. Volgens klaagster is er sprake van transfobie jegens haar door [persoon].

Klaagster vermoedt dat ze in de systemen van de MIVD voorkomt, omdat zij bepaalde personen heeft bijgestaan in het traject naar het Europees Hof voor de Rechten van de Mens met haar kantoor [bedrijfsnaam]. Daarbij treedt zij op als 'schakel' tussen Nederlandse advocaten en het Hof. Zij vindt het niet vreemd of kwalijk als zij om deze reden in de systemen van de MIVD zou staan. Dit is echter anders in het geval dat er onderzoek zou zijn gedaan naar haar vanwege haar genderidentiteit en/of op verzoek van [persoon], des te meer als de uitkomst van het onderzoek niet aan haar, maar wel aan [persoon] is medegedeeld. Volgens klaagster zou de MIVD en daarmee het ministerie van Defensie meewerken aan transgenderhaat en -fobie.

Klaagster had verwacht dat de uitkomst van haar klacht bij de MIVD zou zijn dat ofwel er onderzoek naar haar is gedaan en dat zij van de uitkomst daarvan op de hoogte zou zijn gesteld, ofwel dat er geen onderzoek naar haar is gedaan en dat hierover ook niet met [persoon] is gesproken. De klachtbeslissing die zij kreeg vond zij teleurstellend en inadequaat.

Ten aanzien van de klachtbehandeling door de MIVD geeft klaagster aan dat zij geen gesprek heeft gehad en er ook anderszins geen contact is geweest met de MIVD na het indienen van haar klacht. Zij vindt dat er niet wordt ingegaan op haar klacht, maar dat er politiek omheen wordt gepraat. Klaagster voelde zich door het gebrek aan contact niet serieus genomen.

Klaagster wil met de klacht bereiken dat haar naam wordt gezuiverd.

Onderzoek

De afdeling klachtbehandeling heeft op 19 januari 2022 een gesprek met klaagster gevoerd. Daarnaast heeft de afdeling klachtbehandeling onderzoek gedaan in de systemen van de MIVD. De afdeling klachtbehandeling heeft rechtstreeks en zelfstandig toegang tot de systemen van de MIVD.

De afdeling klachtbehandeling zag geen aanleiding MIVD-medewerkers te horen, wel heeft zij schriftelijke vragen aan de MIVD voorgelegd. De MIVD heeft aangegeven geen gebruik te willen maken van de mogelijkheid om in het kader van de klacht gehoord te worden. De bevindingen van de afdeling klachtbehandeling zijn in het kader van hoor en wederhoor aan klaagster en aan de MIVD voorgelegd.

Bevindingen

De afdeling klachtbehandeling baseert haar bevindingen op (1) het klaagschrift en bijlagen, (2) het gesprek met klaagster, (3) de beantwoording van vragen door de MIVD en (4) het onderzoek in de systemen van de MIVD.

Het vermeende onderzoek naar klaagster en het vermeende contact met [persoon] hieromtrent
Klaagster baseert haar klacht op de tekst van een aangifte die [persoon] heeft gedaan, waarin hij verklaart dat de MIVD onderzoek naar haar heeft gedaan. Klaagster heeft een kopie van de aangifte aan de afdeling overlegd. In de tekst van de aangifte staat:

“Aan de hand van de melding twee jaar geleden heeft het MIVD onderzoek gedaan naar [klaagster]. Inhoudelijk weet ik niet wat hun conclusie was maar ik heb begrepen dat Defensie hier niets mee heeft gedaan omdat uit onderzoek bleek dat [klaagster] geen betrouwbaar persoon was.”

De verklaring van [persoon] in zijn aangifte wekt de indruk dat de MIVD onderzoek heeft gedaan naar klaagster, dat dit als uitkomst had dat zij geen betrouwbaar persoon is en dat het feit dat de MIVD onderzoek heeft gedaan naar klaagster alsmede het resultaat daarvan is gedeeld met [persoon]. Klaagster vermoedt dat haar genderidentiteit de reden is waarom door de MIVD onderzoek naar haar is gedaan.

Op basis van haar onderzoek in de systemen en de reactie van de MIVD op de schriftelijke vragen stelt de afdeling klachtbehandeling het volgende vast. De afdeling heeft geen aanwijzingen gevonden waaruit blijkt dat op onbehoorlijke gronden onderzoek naar klaagster is gedaan. Verder heeft de afdeling klachtbehandeling ook geen aanwijzingen gevonden die wijzen op ander onrechtmatig handelen jegens klaagster. Hierbij merkt de afdeling klachtbehandeling op dat het haar op basis van de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv) 2017 niet is toegestaan enige uitspraak te doen over de vraag of de MIVD het vermeende onderzoek al dan niet heeft uitgevoerd of met wie de MIVD al dan niet heeft gesproken.

De door de MIVD gevoerde klachtprocedure

Klaagster heeft in juli 2021 een klacht ingediend bij de MIVD. Bij brief van 19 augustus 2021 ontving klaagster de klachtbeslissing. De klacht is afgehandeld door de directeur van de MIVD (DMIVD). Zowel uit de verklaring van klaagster als uit de systemen van de MIVD volgt dat in de tussenliggende periode geen contact is geweest tussen de MIVD en klaagster.¹ De MIVD heeft geen klachtformulering met klaagster vastgesteld, noch klaagster om nadere toelichting op haar klacht verzocht. Daarbij lijkt de MIVD de goede ontvangst van de klacht ook niet te hebben bevestigd. Desgevraagd verklaart de MIVD hierover dat contact met klaagster niet nodig werd geacht, omdat de klacht helder omschreven was en duidelijk gemotiveerd. Verder geeft de MIVD aan dat ten behoeve van de afhandeling van de klacht een naslag in de systemen van de MIVD is gedaan. Hieruit kwam naar voren dat zeer waarschijnlijk geen sprake was van onrechtmatig handelen jegens klaagster.

De MIVD beoordeelde de klacht van klaagster als kennelijk ongegrond, omdat onderzoek op basis van of in verband met de genderidentiteit van een persoon niet tot de taakomschrijving van

---

¹ Enkel ten behoeve van het toesturen van de klachtbeslissing is door de MIVD per e-mail contact gezocht met klaagster om af te stemmen op welke wijze de klachtbeslissing aan haar kon worden verzonden.

de MIVD behoort. De motivering van de klacht zag voornamelijk op de problemen die zij heeft/had met haar zwager. Voorts concludeerde de MIVD dat onder de door klaagster geschetste omstandigheden, de MIVD geen onderzoek naar klaagster heeft gedaan. De MIVD zag daarom geen aanleiding om nader onderzoek te doen naar de klacht. Bovendien wees de eerder genoemde naslag al uit dat het zeer waarschijnlijk was dat geen sprake was van enig onrechtmatig handelen jegens klaagster.

Beoordeling van de klacht

Op grond van artikel 124, eerste lid, Wiv 2017 beoordeelt de afdeling klachtbehandeling of door de MIVD behoorlijk is gehandeld.

De afdeling klachtbehandeling heeft vastgesteld dat zij geen aanwijzingen heeft aangetroffen dat op onbehoorlijke gronden onderzoek naar de persoon van klaagster is gedaan. De afdeling klachtbehandeling heeft ook geen aanwijzingen aangetroffen voor ander onrechtmatig handelen jegens klaagster.

De klacht is in zoverre ongegrond.

Verder heeft de afdeling klachtbehandeling ambtshalve gekeken naar de door de MIVD gevolgde klachtprocedure. Gedurende de klachtbehandeling door de MIVD is geen sprake geweest van contact tussen de MIVD en klaagster. De afdeling klachtbehandeling is van oordeel dat het uitblijven van enig contact met klaagster in strijd is met de behoorlijkheidsnorm van 'luisteren naar de burger'.² Bij de behoorlijkheidsnorm van 'luisteren naar de burger', dient de overheid actief te luisteren naar de burger zodat deze zich gehoord en gezien voelt. De overheid neemt de burger serieus en is geïnteresseerd in wat de burger belangrijk vindt.

De MIVD beoordeelde de klacht kennelijk ongegrond. De Algemene wet bestuursrecht (Awb) staat toe dat een gesprek met een klager achterwege blijft als de klacht kennelijk ongegrond wordt beoordeeld.³ De afdeling klachtbehandeling overweegt echter dat het oordeel kennelijk ongegrond in het geval van de onderhavige klacht onjuist was. De afdeling onderschrijft dat de MIVD geen onderzoek doet naar personen op basis van genderidentiteit. Dit neemt niet weg dat klaagster over handelen klaagt dat tot de taakstelling van de MIVD behoort, namelijk het doen van onderzoek naar personen. Klaagster had voldoende reden om te vermoeden dat de MIVD onderzoek naar haar had gedaan, omdat [persoon], die als [functie] bij Defensie werkzaam is, dit in een aangifte had verklaard. Aanvullend stelde klaagster (op basis van de aangifte) dat de MIVD informatie over haar had gedeeld met [persoon]. De MIVD heeft daarom de klacht onterecht als kennelijk ongegrond afgehandeld.

Hoewel de MIVD vond dat de klacht van klaagster helder omschreven en voldoende gemotiveerd was, is het voeren van een gesprek en het afstemmen van een klachtformulering (of iets

---

² Zie hiervoor de Behoorlijkheidswijzer van de Nationale ombudsman, raadpleegbaar op www.nationaleombudsman.nl/folders-en-brochures/behoorlijkheidswijzer.

³ Zie artikel 9:10 lid 2 sub a Awb.

soortgelijks) van belang voor de behandeling van de klacht en de door de klager ervaren procedurele rechtvaardigheid. In het geval van klaagster had contact over de klacht ervoor kunnen zorgen dat voor zowel klaagster als de MIVD duidelijk was waar de klacht precies over ging. Op die manier had de MIVD ook meer te weten kunnen komen over de aangifte waar klaagster haar klacht op baseert en de verdere context van de klacht, zoals haar zorg dat met [persoon] over haar is gesproken. De MIVD heeft daarom bij de behandeling van de klacht de kern van de klacht niet geraakt. Daarbij had contact over en weer klaagster de mogelijkheid geboden zich gehoord en serieus genomen te achten. Dat had dan kunnen bijdragen aan het herstel van het vertrouwen van klaagster in de MIVD.

De afdeling klachtbehandeling benadrukt dat van een klager niet kan worden verwacht exact te weten welk handelen wel en niet binnen de werkwijze van de inlichtingen- en veiligheidsdiensten valt. Dat betekent dat als een klager handelen aan de orde stelt dat redelijkerwijs binnen de werkwijze van de MIVD zou kunnen vallen, ook als het handelen niet door de Wiv 2017 is toegestaan, een dergelijke klacht niet zonder een gesprek met het oordeel kennelijk ongegrond kan worden afgedaan. In die gevallen dient er eerst een gesprek plaats te vinden met de klager, wat dan kan leiden tot onderzoek naar de klacht.⁴ Met betrekking tot de klacht van klaagster had de MIVD het gesprek met klaagster moeten aangaan en de klacht moeten onderzoeken.

Verder merkt de afdeling klachtbehandeling op dat de klachtbeslissing van 19 augustus 2021 is ondertekend en daarmee afgehandeld door DMIVD. De Wiv 2017⁵ en de Klachtenregeling MIVD⁶ bepalen echter dat klachten over de MIVD door de minister van Defensie of, namens deze, de secretaris-generaal dienen te worden afgehandeld. De klacht van klaagster is dan ook, in strijd met de wet- en regelgeving, niet op het juiste niveau afgehandeld.

Doordat de MIVD niet conform de behoorlijkheidsnorm van 'luisteren naar de burger' heeft gehandeld en (mede daardoor) tot een onjuist oordeel is gekomen, alsook de klacht niet op het juiste niveau heeft afgehandeld, beoordeelt de afdeling klachtbehandeling het ambtshalve klachtonderdeel gegrond.

---

⁴ Het is voorstelbaar dat na het voeren van een gesprek duidelijk wordt dat het handelen waarover de klager klaagt redelijkerwijs niet binnen de werkwijze van de dienst kan vallen. In een dergelijk geval kan de klacht wel als kennelijk ongegrond worden beoordeeld.

⁵ Zie artikel 114 lid 3 Wiv 2017.

⁶ Zie artikel 7 Klachtenregeling MIVD.

Oordeel van de afdeling klachtbehandeling van de CTIVD

De afdeling klachtbehandeling is van oordeel dat:

- de MIVD behoorlijk heeft gehandeld ten aanzien van het klachtonderdeel over het vermeende handelen van de MIVD jegens klaagster, en
- de MIVD niet behoorlijk heeft gehandeld ten aanzien van het (ambtshalve) klachtonderdeel over de wijze waarop de klacht door de MIVD is afgehandeld.

De afdeling klachtbehandeling beoordeelt de klacht als gedeeltelijk gegrond.

De afdeling klachtbehandeling van de Commissie van Toezicht op de Inlichtingen- en Veiligheidsdiensten, 13 april 2022,

mr. A. Stehouwer (voorzitter)
mr. A.M. Zwaneveld
mr. dr. E. Kok